Navodila za uporabo kartic
BERI IN PRIPOVEDUJ

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ŠOLSTVO

Navodila za uporabo kartic BERI IN PRIPOVEDUJ
Zbirka kartic za spodbujanje skupnega branja v šoli

Avtorica: dr. Nina Novak

Strokovni pregled: Milena Kerndl

Jezikovni pregled: Ljiljana Mićović Struger

Avtorice kartic: Nina Novak, Darja Krivec, Sandra Mršnik, Marta Novak, Mojca Dolinar, Roberta Kalc, Vesna Vršič, Katarina Dolgan

Ilustracije in oblikovanje: Davor Grgičević

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Predstavnik: dr. Vinko Logaj

Urednica založbe: Zvonka Kos

Spletna izdaja

Ljubljana, 2024

Navodila so dostopna na www.zrss.si/pdf/navodila_za_uporabo_kartic_beri_in_pripoveduj.pdf

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ŠOLSTVO

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID 196068611
ISBN 978-961-03-0848-5 (PDF)

Priznavanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Kazalo

1 Uvod 4
2 Vključevanje kartic BERI IN PRIPOVEDUJ v dejavnosti branja v šoli 5
3 Primeri uporabe kartic 6
3.1 KARTICE D1, D3, D6, D7, D8, D9, B5 6
3.2 KARTICE D1, D3, D6, D7, D8, D9, A5 7
3.3 KARTICE: C1, C2, C3, C4 8
3.4 KARTICE: B2, B3, B4, B6, A4 9
3.5 KARTICE: B1, A6 10
3.6 KARTICE: A1, A2, A3, A7, A8, Č1 11
3.7 KARTICE: Č2, Č3 12
4 Viri in literatura 13

1 Uvod

Sonja Pečjak in Ana Gradišar (2012, 15) poudarjata, da je branje v svoji naravi **socialen proces,** ki v različnih oblikah sodelovalnega učenja vodi do višjih ravni znanja, kot če bi se učenci učili sami. Branje oz. tudi učenje nasploh prinaša številne prednosti za vse udeležence učnega procesa – tako za učence kot za učitelja, ki se znajde v vlogi opazovalca oz. tistega, ki podpira učenca.

Branje je pogosto obravnavano kot individualno dejanje, ki v komunikacijskem modelu učenja jezika spodbuja k skupnemu branju. Sodelovalno branje med sošolci, starejšim in mlajšim učencem, pozitivno vpliva na učne dosežke in osebno rast obeh učencev, še posebej pa koristi učencu, ki se sooča s težavami pri branju. Ko prevzame vlogo učitelja, dobi veliko priložnosti za glasno branje in razpravljanje o prebranem. Pogosto izvajanje branja in diskusij o knjigah, ki so značilne za izkušene bralce, omogoča učencu, da postane samozavesten in neodvisen bralec (Leland, Fitzpatrick, 1994).

V zbirki BERI IN PRIPOVEDUJ smo se osredotočili na učinkovite strategije za spodbujanje bralne pismenosti in razumevanja besedila – **skupno branje**. Namen skupnega branja je v aktivnem branju vključenih. Skupno branje poteka v dialogu o prebranem, s postavljanjem vprašanj, z izražanjem in doživljanjem čustev o pomenih in zapletih …

Skupno branje, ki poteka med najmanj dvema osebama, predstavlja ključen del bralnega procesa, ki omogoča **aktivno vključevanje** vseh udeleženih. Ta pristop k branju ne le spodbuja razumevanje prebranega, temveč tudi razvija kritično mišljenje, ustvarjalnost in empatijo. V tem uvodu bomo predstavili le osnove skupnega branja ter poudarili njegov namen in koristi.

Skupno branje je več kot le dejanje prebiranja besedila. Gre za **dinamičen proces**, ki se odvija v dialogu med udeleženci, v našem primeru učenci. Med in po branju se vzpostavi **interakcija**, ki vključuje postavljanje vprašanj, izražanje čustev, razpravljanje o pomembnih temah in razlaganje zapletenosti besedila. Ta dialog omogoča globlje razumevanje vsebine ter spodbuja aktivno sodelovanje vseh udeleženih.

Pomembno je tudi poudariti, da skupno branje ni omejeno na določene vrste besedil. Lahko se nanaša na branje književnih besedil (pesmi, pravljic …), strokovnih člankov, novic in še več. Ključno je, da besedilo spodbuja razmišljanje in razpravo ter omogoča razvoj bralnih veščin in širjenje besednega zaklada.

Pri skupnem branju je ključnega pomena, da se pogovor osredotoči na kakovostna besedila, ki nudijo bogato besedišče in kompleksne teme. Raziskave kažejo, da imajo takšna besedila za tretjino bolj raznoliko besedišče kot spontani govor, kar omogoča udeležencem raziskovanje novih besed in izrazov ter bogati njihov jezikovni repertoar.

Temeljni cilj skupnega branje je spodbujanje motiviranosti za branje, ki vključuje (navezujoč na Gradnike bralne pismenosti, Kerndl idr. 2022):

- **interes za branje**, ki ga učenci lahko izkazujejo na različne načine: dajo pobudo, da bi nekaj skupaj prebrali, predlagajo, da bi skupaj brali, pripovedujejo o prebranem …;
- **pozitiven odnos** do branja različnih vrst besedil lahko prepoznamo po tem, da učenci uživajo v branju in berejo samoiniciativno, brez navodil učitelja;
- **bralno samoučinkovitost**, ki je pomembna, saj tisti učenci, ki zase menijo, da so dobri bralci, tudi več berejo; izbiro virov glede na namen branja je treba po vertikali izobraževanja še posebej podpirati;
- **izbiro bralnega gradiva**, da bi izvedeli stvari, ki bi se jih radi naučili, in berejo stvari, ki jih silijo k razmišljanju;
- **uporabo različnih lokacij bralnih virov**, ki je v tem obdobju tudi pomembna.

2 Vključevanje kartic BERI IN PRIPOVEDUJ v dejavnosti branja v šoli

Kartice BERI IN PRIPOVEDUJ uporabljamo za spodbujanje skupnega branja. Učenci berejo v parih, skupinah. Dejavnost navedeno na eni kartici lahko izvajajo več dni ali tednov. Najbolj v času, ki ga vsak dan namenimo branju. Kartice učencem deli učitelj ob poznavanju razvitosti bralnih zmožnosti učencev. V ospredju naj bo krepitev interesa in motiviranost za branje in ne tekmovanje v zbiranju opravljenih dejavnosti. Število kartic, ki jih učitelj preda posameznemu učencu, je zelo različno. Zelo zaželeno je, da pri izbiri dejavnosti na kartončku sodelujejo tudi učenci.

Prva zmožnost, ki je v ospredju dejavnosti navedenih na kartončkih, je **branje** (samostojno branje učenca ali izmenjujoče branje ali »branje« ilustracij). Druga zmožnost je **pripovedovanje** (ponekod **razgovor o prebranem**). Pogovor o prebranem besedilu pri pouku je tista sestavina, ki ponuja bogate možnosti za učenčevo aktivno sodelovanje (Grosman, 2003). Ta pogovor omogoča tudi ustvarjalno sodelovanje med učencem in učiteljem ter krepi medsebojno zaupanje in odnos. S tem postaja delo v razredu bolj osredinjeno na učence in izpolnjuje sodobne zahteve za razvoj jezikovnih zmožnosti. Skupaj s tem oblikuje šolsko okolje, ki učence pripravlja na aktivno vlogo v prihodnosti.

V nadaljevanju tega priročnika so predstavljene različne strategije skupnega branja in praktični primeri, kako jih uporabiti v različnih kontekstih, kjer učenci v različnih organizacijskih oblikah delijo izkušnje branja. Ob dejavnostih učenci razvijajo spretnosti, ki jim bodo omogočile boljše razumevanje prebranega besedila, kritično mišljenje in bogatejše bralno doživetje.

Kartice so **namenjene dejavnostim skupnega branja, spodbujanju vsakodnevnega branja in pogovarjanju o prebranem v šoli.**

Sodelovalne dejavnosti opisane na karticah so lahko učinkovita metoda za spodbujanje bralne pismenosti in razvoj bralnih veščin učencev. Z ustrezno pripravo, prilagajanjem kartic ter sistematičnim in načrtnim izvajanjem, lahko učitelji ustvarijo navdihujoče in stimulativno okolje za razvoj bralne kulture v razredu. Pri tem naj sledijo spodnjim vodilom.

Učiteljeva izbira kartic
Pred začetkom uporabe kartic za BERI IN PRIPOVEDUJ učitelj premisli, ali je izbral ustrezne kartice za posamezne učence. Kartice naj bodo prilagojene stopnji razvitosti bralne zmožnosti in interesu za branje posameznega učenca, sodelovalnim veščinam in samostojnosti učenca.

Načrtno in sistematično branje
Sodelovalno branje s karticami naj poteka v okviru šolskih dejavnosti, načrtno in sistematično. Učitelj naj si vzame čas za ustrezno predstavitev navodil in usmeritev ter za spremljanje in vodenje procesa branja. Ob prvi uporabi kartic lahko učitelj skupaj z učencem demonstrira, kako poteka dejavnost.

Prilagajanje kartic
Učitelj naj dejavnosti posameznega učenca spremlja, mu prilagaja tempo dela ter premišljeno sestavlja pare ali skupine, v kateri učenec sodeluje. Kartice naj spodbujajo aktivno sodelovanje v branju in vključujejo raznolike dejavnosti, ki bodo učence motivirale za branje in raziskovanje besedil. Barve kartic nakazujejo zahtevnost in kompleksnost dejavnosti. Dejavnosti niso namenjene učencem samo določenega razreda. **Ključno je prilagajanje učenčevim zmožnostim in tako individualiziran pristop, ki ga usmerja učitelj** (pogosto lahko tudi v dogovoru z učencem). Barvna podlaga kartice nakazuje stopnjo zahtevnosti dejavnosti v tem vrstnem redu: , , , , .

Uporaba v razredu
Kartice za skupno in sodelovalno branje niso namenjene kot domače naloge, temveč kot del vsakodnevnega branja v šoli. Učitelj naj spodbuja bralno kulturo v razredu in ustvarja pozitivno okolje, kjer se učenci radi vključujejo v sodelovalno branje. Učinkovita strategija je lahko vsakodnevno branje v šoli, vsak dan ob istem času in za določen čas.

Spremljanje napredka
Učitelj naj redno spremlja napredek učencev pri branju ob dejavnostih na karticah. Spremljanje napredka omogoča prilagajanje nadaljnjih aktivnosti glede na potrebe in interese učencev.

3 Primeri uporabe kartic

3.1 KARTICE D1, D3, D6, D7, D8, D9, B5

Izpostavljeno: ustvarjalnost, bralne zmožnosti, bralno gradivo, pripovedovanje.

Učitelj naj se prepriča, da imajo učenci dostop do različnih slikanic ali ilustriranih knjig v razredu, ki jih bodo uporabili pri tej dejavnosti. Preden učencem podate kartico z navodili, naj imajo učenci izkušnjo z »branjem zgodb« ob ilustracijah. Pred tem uvedite uporabo izrazov, kot so ilustracija, zgodba, stran, avtor, pripovedovanje itd.

Učence navajamo, da skrbno pregledajo naslovnico, ilustracije. Nato »berejo« ilustracije in pripovedujejo zgodbo.

Učence spodbujajte z vprašanji, kaj vidijo na posamezni sliki, kaj mislijo, da se bo zgodilo v zgodbi ter jih spodbudite k sklepanju in napovedovanju.

Ko učenci razdeljeni v pare izberejo knjigo oz. slikanico, eden od njih postane "pripovedovalec", medtem ko bo drugi "poslušalec". "Pripovedovalec" pripoveduje zgodbo, ki jo razbere z ilustracij, medtem ko "poslušalec" posluša in postavlja vprašanja za pojasnitev.

Možnosti za nadgradnjo:
Po končani dejavnosti lahko učence spodbudimo k nadaljevanju zgodbe, ki so jo slišali med pripovedovanjem; organiziramo lahko razstavo ilustracij, ki so jih ustvarili učenci. Učencem lahko ponudimo možnost, da sami ilustrirajo zgodbe, ki so jih »prebrali«.

3.2 KARTICE D1, D3, D6, D7, D8, D9, A5

Izpostavljeno: bralne zmožnosti, bralno gradivo, vloga knjižnice, sodelovanje, občutki ob branju.

Pred uporabo dejavnosti se učitelj prepriča, ali imajo učenci dostop do raznolikega knjižnega gradiva v šolski knjižnici. Predhodno naj se učenci že seznanijo z vlogo knjižnice in urejenostjo gradiva v njej (npr. obiski knjižnice in sodelovanje s knjižničarko/knjižničarjem).

Z dejavnostmi spodbudimo učence (par ali skupino), da skupaj izberejo knjigo v šolski knjižnici. Lahko jim ponudite nekaj možnosti za izbiro ali pa jim dovolite, da sami poiščejo knjigo, ki jih zanima. Pomembno je, da se odločijo za knjigo, ki vzbudi njihov interes oz. zanimanje in jo bosta z veseljem prebrala.

Z dejavnostmi po branju izbrane knjige spodbudimo izmenično pripovedovanje zgodbe, ko učenci preberejo knjigo, sedejo skupaj in izmenično pripovedujejo zgodbo. En učenec naj začne s pripovedovanjem, nato pa se izmenjavajta – prvi pove nekaj, nato drugi nadaljuje in tako naprej. To spodbuja sodelovanje, aktivno poslušanje in razvijanje spretnosti pripovedovanja zgodbe.

Po končanem pripovedovanju naj učenci delijo svoje občutke in misli o prebrani knjigi. Lahko jih tudi dodatno vprašamo, kateri deli zgodbe so jih najbolj pritegnili, kaj so se naučili iz knjige, kako so se počutili med branjem itd. To omogoča refleksijo in poglabljanje v razumevanje prebranega.

Možnosti za nadgradnjo:
Učence spodbudimo, da napišejo svojo različico zgodbe ali nadaljevanje zgodbe, ki so jo prebrali. V skupini lahko v razredu organizirajmo pogovor o prebrani knjigi, kjer bodo učenci lahko delili svoje misli, občutke in interpretacije. Pri starejših učencih lahko povežemo dejavnost z raziskovanjem ozadja zgodbe, avtorja, časa in kraja dogajanja itd.

3.3 KARTICE: C1, C2, C3, C4

Izpostavljeno: bralne zmožnosti, besedišče, sodelovanje, prvine književnega dela, postavljanje vprašanj, izražanje mnenja.

Pred začetkom dejavnosti učitelj razvije pri učencih osnovno razumevanje literarnih prvin (književna oseba, kraj in čas dogajanja) in zmožnost za interpretacijo prebranih besedil. Pomemben je tudi dostop do kakovostnih književnih besedil.

Z dejavnostmi na karticah spodbudimo učence, da si izbirajo vrstnike, da skupaj izbirajo knjige. V pogovoru o prebrani knjigi so izpostavljene književne osebe (njihov značaj, motivi, dejanja itd.). V pogovorih o dogajanju v besedilih spodbudimo učence k iskanju presenetljivih, veselih, žalostnih dogodkov. Ob tem naj učenci delijo občutke in razmišljanja o teh dogodkih. Izpostavljene so tudi zanimive besede in besedne zveze, o pomenu katerih naj učenci razpravljajo in jih uporabljajo v kontekstu knjige. Učence z dejavnostmi spodbujamo k ocenjevanju knjige, pri čemer naj učenci sami določijo kriterije za oceno in obliko ocene. Ocena naj vključuje učenčevo mnenje o knjigi, kot so všečnost zgodbe, način pisanja avtorja, zanimivost zapletov in oseb itd.

Možnosti za nadgradnjo:
Dejavnosti lahko nadgradimo tako, da učenci napišejo kritiko knjige in jo predstavijo svojemu razredu, organiziramo lahko knjižni klub, kjer se bodo učenci srečevali redno in razpravljali o različnih knjigah. Učencem lahko ponudimo možnost, da izberejo knjigo podobne tematike in primerjajo z izbrano knjigo.

3.4 KARTICE: B2, B3, B4, B6, A4

Izpostavljeno: bralne zmožnosti, ustvarjalnost, interpretacija, komunikacija, sodelovanje, prvine književnega dela.

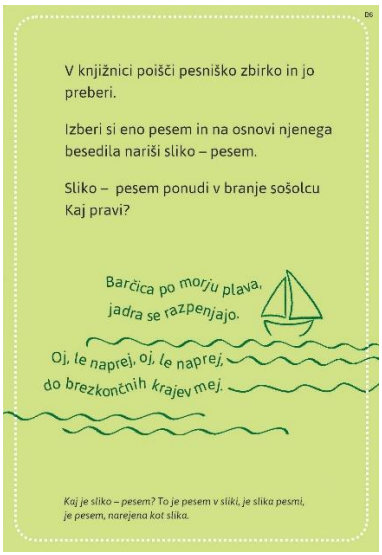

Potrebno predznanje učencev pred izvedbo navedenih dejavnosti je obvladovanje interpretacije besedila (poznavanje književnih prvin) in poznavanje nekaterih poustvarjalnih in ustvarjalnih načinov (izkušnje z izdelavo stripov, seznamov, slikopisov, ugank).

Z dejavnostmi učence spodbudimo, da izberejo knjigo ali slikanico po lastnem izboru. Pomembno je, da izberejo gradivo, ki jih zanima in navdušuje. Učenci naj imajo dovolj časa, da preberejo izbrano besedilo. Po branju naj razmislijo o ključnih dogodkih, likih in pomembnih elementih zgodbe ali pesniških prvinah. Potem učenci preidejo v druge dejavnosti, s katerimi povzemajo besedilo, da aktualizirajo ali ustvarjalno nadgradijo. Npr. izdela strip, ki bo povzel zgodbo ali ključne dogodke iz

knjige ali slikanice, ali napiše sliko – pesem. Vsaka poustvarjalna dejavnost se zaključi z vrstniškim branjem, saj le ta pozorno bere sošolčevo besedilo.

Možnosti za nadgradnjo:
Učence lahko spodbudimo, da narišejo več stripov, pesmi in jih združijo v stripovsko knjigo, organiziramo lahko razstavo stripov v šoli ali knjižnici, kjer bodo učenci lahko delili svoje ustvarjalne izdelke z drugimi. Ustvarjanje stripa lahko povežemo z drugimi dejavnostmi, na primer uprizoritvijo prizorov iz stripa ali pisanjem nadaljevanja zgodbe.

3.5 KARTICE: B1, A6

Izpostavljeno: bralne zmožnosti, neumetnostna besedila, postavljanje vprašanj, kritično branje.

Pred izvedbo dejavnosti naj imajo učenci dovolj izkušenj z branjem neumetnostnih besedil in uporabo preprostih bralno učnih strategij. Učenci naj imajo izkušnjo izbire novic, člankov, ki so namenjene njihovi starosti (npr. revije ali tudi novice spletnih portalov). Smiselno je preveriti, ali so učenci že brali članke v revijah ali kako drugo neumetnostno besedilo, tudi enciklopedije. Učenci naj imajo izkušnje s postavljanjem vprašanj in s tem povezane strategije ali pa jih predhodno razvijemo.

Skupino učencev spodbudimo, da izberejo poljubno revijo, kjer bodo izbrali članek za branje. Med branjem si učenci lahko zapisujejo ključne informacije ali misli, ki jih pritegnejo.

Sledi postavljanje vprašanj. Dejavnost naj ima elemente igre. Učenci lahko kot pripomoček uporabijo lastno pest oz. členke na njej (vsak členek ena vprašalnica ali 4K in 1Z za kdo, kaj, kje, kdaj ali zakaj). Nato naj si izmenjajo vprašanja in nanje odgovorijo drug drugemu.

Možnosti za nadgradnjo:
Učencem ponudimo možnosti, da poleg klasičnih vprašanj izbirajo tudi vprašanja, ki spodbujajo kritično mišljenje in razpravo. Po izvedeni dejavnosti lahko v razredu izvedemo pogovor, kjer bodo učenci lahko delili svoje ugotovitve in mnenja o prebranih člankih. Spodbudimo učence, da sami napišejo članek na podobno temo kot članek, ki so ga prebrali, in ga delijo s sošolci.

3.6 KARTICE: A1, A2, A3, A7, A8, Č1

Izpostavljeno: bralne zmožnosti, prvine književnega dela, pripovedovanje.

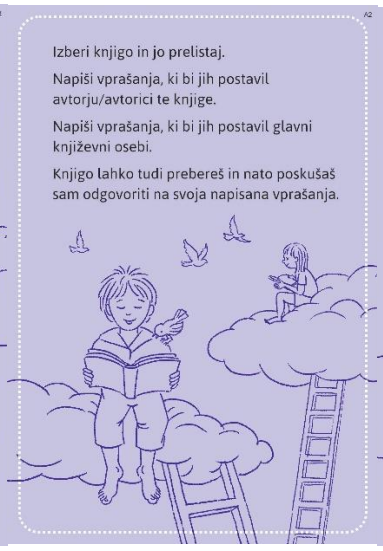

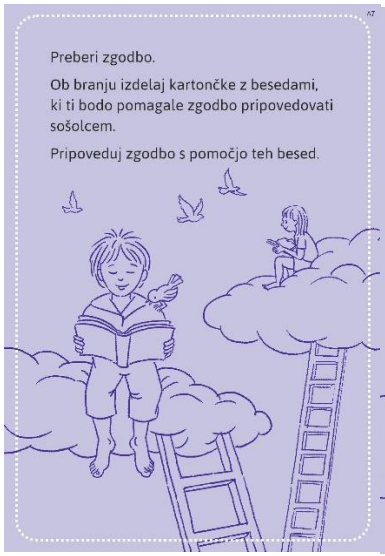

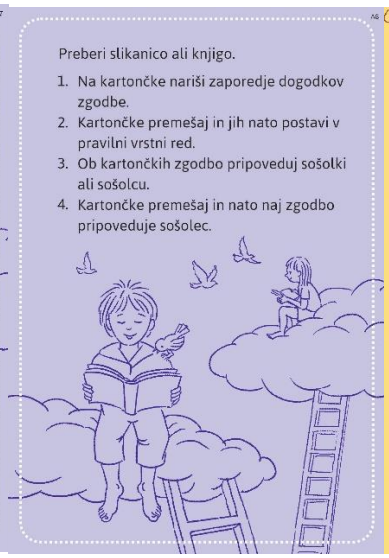

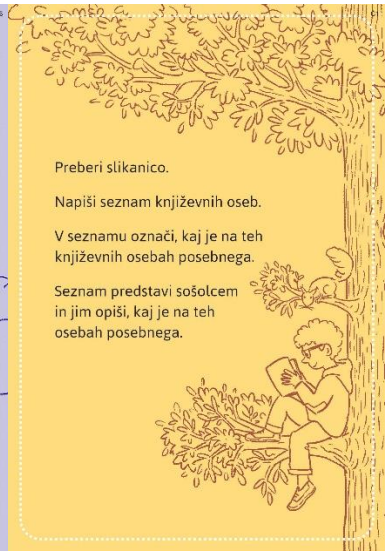

Pred izvedbo dejavnosti naj imajo učenci usvojeno razumevanje literarnovednih izrazov, kot so književne osebe, dogodki, zaporedje dogodkov. Prav tako naj imajo učenci predhodne izkušnje z uporabo in izdelavo časovnih dogajalnih trakov ali kartončkov za pripovedovanje zgodb.

Z dejavnostmi spodbudimo učence, da izberejo slikanice, ki jih bodo prebrali in uporabili za pripovedovanje zgodbe. Poseben poudarek je na pripravi na pripovedovanje (izdelava kartončkov, kartic, časovnega traku ipd.). Tako si učenci pripravijo vizualno podporo za pripovedovanje zgodbe. Izdelane kartončke lahko uporabijo večkrat in vedno znova.

V nekaterih dejavnostih je poudarek na postavljanju vprašanj o prebranem. Učenci preberejo besedilo in oblikujejo vprašanja, ki bi jih lahko postavili izbranim književnim osebam v zgodbi. Vprašanja spodbujajo razmišljanje o značajih, dejanjih in motivih književnih oseb. Učenci lahko po branju oblikujejo vprašanja, ki bi jih postavili avtorju besedila.

Možnosti za nadgradnjo:
Učenci lahko pripovedovanje zgodbe posnamejo in ga predstavijo ostalim razredom ali staršem.

3.7 KARTICE: Č2, Č3

Izpostavljeno: bralne zmožnosti, razredni projekt, književne zvrsti, motiviranost za branje, sodelovanje

Pred začetkom bralnega projekta skupine učencev ali celotnega razreda, naj učenci razumejo, kaj je pesniška zbirka. Priporočljivo je preveriti, ali so že prebrali kakšno pesniško zbirko ali če so seznanjeni z osnovnimi izrazi povezanimi s pesništvom, kot so rima, kitica in/ali imajo učenci znanje o književnem bralnem gradivu in kako primerjati različna književna besedila.

Z dejavnostmi spodbudimo učence, da si izberejo pesniške zbirke po lastnem izboru in jih preberejo. Lahko jim ponudimo seznam pesniških zbirk ali pa jih spodbudimo, da sami poiščejo zbirke, ki jih zanimajo.

Po prebranih pesniških zbirkah učenci izberejo svoje najljubše pesmi in zanje izdelajo osebne izkaznice. Vsaka izkaznica naj vsebuje naslov pesmi, avtorja, rime, število kitic, ki so prisotne v pesmi ter osebne komentarje ali misli učenca o pesmi.

Možnosti za nadgradnjo:
Učence spodbudimo, da primerjajo pesniške zbirke, ki so jih prebrali med bralnim projektom z drugimi literarnimi deli, ki jih najraje berejo. Učence spodbudimo, da sami napišejo pesmi in jih delijo s sošolci ali z drugimi razredi. Organiziramo lahko literarni večer v šoli, kjer bodo učenci lahko predstavili svoje najljubše pesmi in osebne izkaznice teh pesmi. Spodbudimo učence, da raziskujejo življenje in delo pesnikov, ki so jih prebrali ter jih predstavijo v obliki kratkih predstavitev ali plakatov.

4 Viri in literatura

- Grosman, Meta (2003). Pogovor o prebranem besedilu. Otrok in knjiga, letnik 30, številka 57, str. 69–71.
- Grosman, M. (2006). Razsežnost branja. Ljubljana: Karantanija.
- Kerndl, M., Mršnik, S., Novak, N., Fekonja, R., Hedžet Krkač, M., Kerin, M., Rosc-Leskovec, D., Sivec, M., Zore, N., Milekšič, V., Čuk, A., Stanonik, M., Gaber, B., Bačnik, A., Cotič, J., Fekonja, U., Vilar, P., Kavčič, A., Godec Soršak, L., … Ceket Odar, M. (2022). Bralna pismenost: opredelitev in gradniki (Spletna izd.). Zavod RS za šolstvo. https://www.zrss.si/pdf/Bralna_pismenost_gradniki.pdf
- Knaflič, L. (2009). *Branje za znanje in branje za zabavo: priročnik za spodbujanje družinske pismenosti* (str. 135). Andragoški center Slovenije. http://arhiv.acs.si/publikacije/Branje_za_znaje_in_branje_za_zabavo-prirocnik.pdf
- Novak, N. (2022). Postopno, sistematično in individualizirano opismenjevanje in razvijanje bralne pismenosti (Spletna izd.). Zavod RS za šolstvo. https://www.zrss.si/pdf/Postopno_sistematicno_in_individualizirano_opismenjevanje_in_razvijanje_bralne_pismenosti.pdf
- Leland, C., Fitzpatrick, R. (1994). Cross-age interaction builds enthusiasm for reading and writing. The Reading Teacher, vol. 47, št. 4, str. 292–301. Dostopno na: http://www.jstor.org/stable/20201251 (25. 5. 2023).
- Pečjak, S., Gradišar, A. (2012). Bralne učne strategije. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.